

Till
Finansdepartementet

Datum
2022-11-09

Ert diarienummer
Fi2022/02452

Diarienummer
KS 2022-00640

Yttrande över Finansdepartementets remiss av promemorian Bättre konsekvensutredningar (Ds 2022:22)

Sammanfattande inställning

Kungsbacka kommun välkomnar Finansdepartementets arbete med att förbättra konsekvensutredningarna inom den statliga förvaltningen och instämmer i förslaget att samla bestämmelser om konsekvensutredningar i en förordning. Kommunen anser att övriga förslag är bra men att fler aspekter bör inkluderas i konsekvensutredningarna. Vidare anser kommunen att ytterligare utredning behövs kring tillämpningen av finansieringsprincipen, regleringen kring utredningsdirektiv samt kvalitetsgranskningen av konsekvensutredningar.

Kommunens inställning i detalj

Krav att konsekvensutredningar ska upprättas tidigare i regelgivnings- och beslutsprocesser. Kommunstyrelsens förvaltning instämmer i förslaget om att konsekvensutredningar ska upprättas tidigare i regelgivnings- och beslutsprocesser än i dag, när förutsättningarna att göra strategiska val är som störst, vilket kommer stärka förutsättningarna för att utforma ändamålsenliga åtgärder.

Kommunstyrelsens förvaltning välkomnar även ansatsen att tidigare analysera förslag från Europeiska kommissionen och instämmer i förslaget att om genomförande av EU-direktiv i nationell rätt går utöver direktivets miniminivå ska skälen för detta tydligt anges i konsekvensutredningen. Detta för att en högre ambitionsnivå bland annat riskerar att missgynna svenska företags konkurrenskraft.

Konsekvenser för demokratin

I Kulturdepartementets remiss av betänkandet av kommittén Demokratin 100 år – samling för en stark demokrati (SOU 2022:28) lämnar kommittén ett förslag om att konsekvenser för demokratin bör framgå i utrednings- och kommittéförslag. Kungsbacka kommun anser även i detta yttrande att det bör vara lika självklart att redovisa konsekvenserna av olika lagförslags inverkan på grundläggande fri- och rättigheter, demokratins funktionssätt och människors möjligheter att delta i demokratin och att utöva inflytande över det politiska beslutsfattandet som det är att redovisa de ekonomiska konsekvenserna av olika förslag.

Ekonomiska konsekvenser för kommuner samt samhällsekonomiska konsekvenser

Kungsbacka kommun anser även att ett förtydligande behövs kring beskrivningarna och beräkningarna av förslagen eller beslutens kostnader och intäkter för staten, kommuner, regioner, företag och andra enskilda.

Kommunen menar att de kostnadsberäkningar som görs inför att nya uppgifter införs för kommuner, eller då staten för över uppgifter från staten till kommuner, alltför ofta inte motsvarar de faktiska kostnaderna. Detta får också stöd av Riksrevisionens granskning av den kommunala finansieringsprincipen (RiR 2018:8). Det får till följd att staten inte heller fullt ut följer den av riksdagen godkända finansieringsprincipen som ska garantera att kommuner och regioner inte ska behöva höja skatten eller prioritera om annan verksamhet för att finansiera statliga beslut.

Kungsbacka kommun anser att Finansdepartementet i sin promemoria inte lämnar några konkret förslag på hur dessa identifierade brister ska avhjälpas. Kommunen menar att det krävs ett förtydligande i den föreslagna konsekvensförordningen att en konsekvensutredning ska innehålla en analys som består av:

1. en *utförlig* beskrivning och beräkning av förslagens eller beslutets kostnader och intäkter för staten, kommuner och regioner, *som säkerställer den kommunala finansieringsprincipen vid genomförande av statliga reformer, samt en redovisning av ett samhällsekonomiskt perspektiv som beaktar både direkta och indirekta konsekvenser av den åtgärd som utreds.*
2. en särskild beskrivning och beräkning av förslagens eller beslutets effekter av betydelse för företags kostnader och konkurrenskraft, för minskade eller ökade utsläpp eller upptag av växthusgaser i Sverige respektive i utlandet och för *demokratins samt jämställdheten mellan kvinnor och män,*

Vidare anser Kungsbacka kommun att en särskild utredare ska få i uppdrag att se över de brister i den kommunala finansieringsprincipen som bland annat Riksrevisionen identifierat. Översyn bör även inkludera de skriftliga vägledningar som finns för tillämpningen finansieringsprincipen, bland annat Finansdepartementets budgetcirkulär, Kommittéhandboken och Propositionshandboken.

Inhämtande av yttranden

I regeringsformens 7 kap. 2 § finns ett beredningstvång som innebär att upplysningar och yttranden i den omfattning som behövs ska inhämtas från kommuner i regeringsärenden. Syftet är att säkra kvaliteten, rättssäkerheten och det kommunala självstyret. I förslaget till ny förordning finns också detta beskrivet (§ 13).

Kommunen har från tid till annan i yttranden över statliga remisser framhållit att kommuner allt oftare lämnas för lite tid att bereda och analysera de förslag som regeringen lägger fram då takten i lagstiftningsarbetet är allt för högt uppdreven. Detta har också Riksrevisionen konstaterat i den tidigare hänvisade rapporten om den kommunala finansieringsprincipen (RiR 2018:8). Kungsbacka kommun menar därför att ett förtydligande även behövs i detta avseende i konsekvensförordningen. Förslagsvis görs detta förtydligande i § 13 i konsekvensförordningen genom ett tillägg att de berörda ska lämnas

tillräcklig tid för att hinna bereda och analysera hela förslaget för att det ska bli allsidigt belyst samt för att kunna säkra kvaliteten, rättssäkerhet och det kommunala självstyret.

Utredningsdirektiv

För att kravet om att konsekvensutredningar ska upprättas tidigare i regelgivnings- och beslutsprocesser ska få den verkan som lagstiftaren avser behövs också en reglering kring de direktiv som lämnas till kommittéer och särskilda utredare.

Kungsbacka kommun har precis som Regelrådet (årsrapport för 2019) noterat att utredningsdirektiven som inleder kommittéers och särskilda utredares arbete ofta är snäva och väl avgränsade, vilket får till följd att lösningen i praktiken redan är förutbestämd. Kommun menar att även om det lämnas en beställning att utreda en viss fråga behöver direktiven och uppdragen vara utformade på ett sådant sätt att det finns möjlighet att utreda frågan förutsättningslöst och att föreslå den lösning som utredaren efter en genomgång har funnit lämpligast. Kommunen anser att en särskild utredare ska få i uppdrag att utreda hur en reglering kring utredningsdirektiven kan utformas som avhjälpes de identifierade bristerna.

Kvalitetsgranskning av konsekvensutredningar

Regelrådet ansvarar sedan tidigare för att granska konsekvensutredningar som ligger till grund för ett förslag som kan få effekter av betydelse för företag. Det finns emellertid ingen instans eller funktion som har till uppgift att kvalitetsgranska andra konsekvensutredningar, något som bland annat finns i Storbritannien och EU, och som OECD förespråkar för att öka kvaliteten på konsekvensutredningarna.

Kungsbacka kommun menar att Finansdepartementet bör undersöka vidare hur en sådan funktion kan inrättas med uppdrag att granska samtliga konsekvensutredningar i ett tidigt skede i policyprocessen. Kommunen anser att funktionen ska inrättas inom en myndighet med övergripande uppgifter utan sektorfokus då bedömningen är att det på ett mer ändamålsenligt sätt skulle kunna bidra med ett helhetsperspektiv över kvaliteten på konsekvensutredningar och säkerställa breda analyser i planeringsstadiet för hela samhället och dess aktörer.

Kungsbacka kommun

Lisa Andersson
Kommunstyrelsens ordförande

Patrik Johansson
Kommunsekreterare